

OBALNA STRAŽA REPUBLIKE HRVATSKE – PRAVNA VRELA

Croatian Coast Guard – Legal Sources

dr. sc. Petra Amižić Jelovčić, docent

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu
E-mail: petra.amizic@pravst.hr

dr. sc. Željka Primorac, asistent

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu
E-mail: zeljka.primorac@pravst.hr

mr. sc. Nikola Mandić, asistent

Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu
E-mail: nmandic@pfst.hr

UDK 351.749:347.79 (497.5)

Sažetak

Obalna je straža pomorska služba Republike Hrvatske zadužena za zaštitu njezinih prava i interesa na moru. Osnovana je 2007. godine donošenjem Zakona o Obalnoj straži. Njime je propisana i obveza da se donesu pravilnici kojima bi se ova problematika normirala na cjelovit i sustavan način. Iako sa zakašnjenjem, do danas je donesena većina pravilnika, ali tek uz još preostale ispunit će se bitan preduvjet za kvalitetno funkcioniranje Obalne straže u praksi. Autori analiziraju i upućuju na najvažnija rješenja u spomenutim pravnim propisima.

Ključne riječi: Obalna straža, zadaće Obalne straže, pravna regulativa.

Summary

The Coast Guard is a maritime body of the Republic of Croatia responsible for protection of its rights and interests at sea. It was established in 2007 by the adoption of The Coast Guard Law. The Coast Guard Law prescribes enacting a great number of ordinances with the purpose of detailed and systematic legal regulation of the Coast Guard. Although with delay, majority of those rules are introduced. When the remaining ordinances are adopted, the important precondition necessary for practical functioning of the Coast Guard will be met. Authors analyse and indicate the most important solutions of the mentioned legal regulations.

Keywords: the Coast Guard, Coast Guard tasks, legal regulations

UVOD / Introduction

Jadransko more jedno je od najvažnijih resursa Republike Hrvatske. Povoljne fizičke karakteristike mora i razvedena obala stvorili su idealne preduvjete za razvoj brojnih grana gospodarstva i za osnivanje različitih služba na moru.¹ Pomorski prijevoz, nautički turizam, istraživanje i iskorištavanje nafte i plina u Jadranskom

moru, znanstvena istraživanja na moru i morsko ribarstvo – samo su neke od djelatnosti zastupljenih na hrvatskom dijelu Jadrana, koje, prije svega, pridonose razvoju hrvatskoga gospodarstva. Međutim, od izuzetne je važnosti da se sve te djelatnosti odvijaju u skladu s pozitivnopravnim propisima jer, u suprotnome, neće doći samo do njihova kršenja već i do nesagledivih šteta po

¹ Opširnije: Tomislav Jukić, *Nadzor i zaštita prava i interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru*, magistrski rad, Split, 2007., str. 17.

gospodarstvo, pa i po morski okoliš i ljudsko zdravlje.² Kako bi se djelotvorno nadziralo obavljanje spomenutih djelatnosti i provedba relevantnih zakona i pripadajućih pravilnika, bila je prijeko potrebna odgovarajuća služba koja će dobiti ovlast da obavlja upravo funkciju zaštite svih prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Taj cilj, postavljen prije više od desetljeća, ostvaren je, napokon, u listopadu 2007. godine donošenjem *Zakona o Obalnoj straži*³, kojim je ona i osnovana u Republici Hrvatskoj.⁴

Zakonom se utvrđuje organizacija i djelokrug rada te ovlasti, poslovi i zadaci Obalne straže (čl. 1., st. 1.).⁵ Zakon je stupio na snagu 1. studenoga 2007. Sastoji se od 11 dijelova i sveukupno 48 članaka. Uz opće i završne odredbe sadržava i preciznu regulativu organizacije Obalne straže, njezinih najvažnijih poslova i zadaća te financiranje.⁶

Kako bi se ova pravna materija što kvalitetnije i preciznije normirala, Zakonom je određeno da više podzakonskih propisa donesu Vlada Republike Hrvatske (čl. 43.) i ministar obrane (čl. 44. i 45.).⁷

² Među bitne pravne izvore za ovu problematiku ubraja se *Pomorski zakonik Republike Hrvatske* (NN, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11., - u nastavku – PZ), najvažniji hrvatski propis koji regulira materiju pomorskog prava. Međutim, PZ nije propisao djelokrug rada Obalne straže, već se zadržao samo na općoj odredbi da će se donošenjem Zakona o Obalnoj straži utvrditi poslovi i zadaci iz PZ-a koje će obavljati Obalna straža (čl. 1029.).

³ Vidi: NN, br. 109/07 (u nastavku – Zakon)

⁴ Ideja o osnivanju Obalne straže u Republici Hrvatskoj pojavila se početkom 90-ih godina prošlog stoljeća i djelomično se konkretizirala 2003. godine kada je predstavljen projekt o osnivanju Obalne straže. Projekt, nažalost, nije realiziran. Međutim, već sljedeće godine Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 27. kolovoza 2004. klasa: 022-03/04-02/33, urbroj: 5030109-04-1, osnovana je *Koordinacija Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske* radi osiguranja sustavnog i učinkovitog planiranja i djelovanja tijela državne uprave koja obavljaju poslove nadzora i zaštite na unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske do uspostave Obalne straže. Koordinacija u sklopu koje se obavljaju poslovi Obalne straže, a u koju je uključeno osam ministarstava, počela je s praktičnim djelovanjem 3. listopada 2004., dakle danom stupanja na snagu Odluke o proglašenju zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa. Prema podacima dostupnima na internetskim stranicama Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (www.mppi.hr) u rujnu 2004. godine, u radu Koordinacije u okviru osam ministarstava bilo je uključeno 1.113 djelatnika, a na raspolaganju im je bilo 90 brodica, 16 brodova, 6 zrakoplova, 4 helikoptera, bespilotna letjelica i radarski sustav nadzora.

⁵ Organizaciju rada i druga pitanja vezana za rad Obalne straže koja nisu uređena Zakonom uredit će ministar obrane posebnim propisom (čl. 3., st. 3.). Radi se o *Pravilniku o unutarnjem redu Obalne straže* koji, nažalost, još nije donesen (čl. 44. Zakona).

⁶ Financijska sredstva za funkcioniranje Obalne straže osiguravaju se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Na taj će se način financirati: prenamjena dodatnim opremanjem i modernizacijom brodova i zrakoplova Oružanih snaga; nabava, gradnja i opremanje namjenskih plovila i letjelica za potrebe Obalne straže; operativni troškovi brodova, zrakoplova i osoblja Obalne straže, te sredstva za obuku i izobrazbu ovlaštenih osoba Obalne straže (čl. 41.).

⁷ Do svibnja 2012. godine donesene su sve predviđene uredbe te pravilnici, osim *Pravilnika o unutarnjem redu Obalne straže i Pravilnika o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe te ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe*.

ZAKON O OBALNOJ STRAŽI / *The coast guard law*

Obalna straža glavno je sredstvo u zaštiti državnih interesa nad onim dijelom mora, morskog dna i podzemlja gdje naša država uživa suverena prava, dok nad morskim prostorom pod suverenostu Republike Hrvatske može pružiti pomoć lučkim kapetanijama,⁸ pomorskoj policiji⁹ i Hrvatskoj ratnoj mornarici¹⁰ ako se to pokaže potrebnim. Obalna će straža, dakle, u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu,¹¹

⁸ Lučke su kapetanije područne ispostave Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture. Opširnije o poslovima lučke kapetanije vidi: *Zakon o lučkim kapetanijama* (NN, br. 124/97.), Ranka Petrinović – Nikola Mandić, "Pravni položaj lučke kapetanije u pomorskopravnom pravu Republike Hrvatske", *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 1/2006, Split, 2006., str. 63. – 82.

⁹ Pomorska policija u Republici Hrvatskoj ima više svojih postaja. Za razliku od policijskih uprava koje slijede županijski ustroj, postaje i ispostave ne slijede ustroj gradova i općina niti njihove granice. Naime, one se ustrojavaju prema sigurnosnoj problematici na određenom području. Osnovna djelatnost pomorske policije jest nadzor državne granice na moru i nadzor pomorskog prometa u akvatoriju za koji je zadužena.

¹⁰ Namjena i uloga Hrvatske ratne mornarice je samostalno, i u združenom djelovanju s drugim granama, braniti integritet i suverenitet Republike Hrvatske, promicati i širiti njezine interese na Jadranskom moru, otocima i priobalju. Njezine najvažnije zadaće su: odvratanje od ugroze Republike Hrvatske održavanjem visoke razine sposobnosti, uvježbanosti i tehničke opremljenosti; stalan nadzor Jadranskog mora i priobalja te praćenje kretanja stranih ratnih brodova; snaženje sigurnosnih uvjeta na Jadranskom moru i očuvanje nepovredivosti pomorskih granica te provedba programa *Partnerstvo za mir na Mediteranu*.

¹¹ Hrvatski sabor je u listopadu 2003. godine donio *Odluku o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru* (NN, 157/03.) u kojoj je proglasio sadržaje gospodarskog pojasa koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora, te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite i očuvanja morskog okoliša. Time je zapravo uspostavljen zaštićeni ekološko-ribolovni pojas, za koji je primjena, pak, prolongirana za 12 mjeseci (u nastavku – ZERP). On obuhvaća morski prostor od vanjske granice teritorijalnog mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom. Više vidi: Željko Dominis, "Nestanak instituta otvorenog mora u Jadranu", *Naše more*, 53(5-6)2006., str. 228. – 238. Hrvatski sabor u lipnju 2004. godine donosi *Odluku o dopuni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru* (NN, br. 77/04.), temeljem koje se primjena pravnog režima ZERP-a donošenjem neće odnositi na brodove koji plove pod zastavom država članica Europske unije. Naime, za države članice Europske unije njegova primjena, prema ovoj odluci, započet će nakon sklapanja Ugovora o partnerstvu u ribarstvu između Europske zajednice i Republike Hrvatske. U prosincu 2006. godine uslijedila je nova zakonska izmjena u pogledu primjene ZERP-a donošenjem *Odluke o izmjeni i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru* (NN, br. 138/06.). Njome je odlučeno da će za države članice Europske unije primjena pravnog režima ZERP-a započeti najkasnije s 1. siječnja 2008.; od tada će se za ribarske i druge brodove Europske zajednice primjenjivati ribolovni i ekološki propisi Republike Hrvatske. Naposljetku, pod političkim pritiscima Slovenije i Europske unije, Sabor je u ožujku 2008. godine donio *Odluku o izmjeni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru* (NN, br. 31/08.) kojom propisuje da se ZERP privremeno neće primjenjivati na države članice Europske unije od 15. ožujka 2008. do nalaženja zajedničkog dogovora u europskom duhu.

epikontinentskom pojasu¹² i otvorenom moru štiti suverena prava i skrbiti se o provedbi jurisdikcije Republike Hrvatske,¹³ dok će u području unutrašnjih morskih voda¹⁴ i teritorijalnog mora¹⁵ pružati potporu¹⁶ drugim ovlaštenim tijelima državne uprave¹⁷ u provedbi zakona i drugih propisa u njihovoj ovlasti u skladu sa Zakonom (čl. 1., st. 2. i 3.). Treba naglasiti da se odredbama Zakona ne ograničavaju djelatnosti, ovlasti i odgovornosti drugih tijela zaduženih za nadzor, zaštitu i ostvarivanje prava i interesa Republike Hrvatske na moru (čl. 1., st. 5.).

Organizacija Obalne straže / *Coast guard organisation*

Obalna straža sastavni je dio Hrvatske ratne mornarice (čl. 3., st. 1.). Njezin ustroj donosi Predsjednik Republike Hrvatske na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (čl. 3.,

¹² Prema Konvenciji o epikontinentskom pojasu iz 1958. godine on za obalnu državu obuhvaća morsko dno i morsko podzemlje uz obalu, od vanjske granice teritorijalnog mora do dubine od 200 m ili, preko te granice, do točke gdje morska dubina dopušta istraživanje i iskorištavanje prirodnih bogatstava tog dijela podmorja, te morsko dno i podmorske prostore uz obale otoka. Više o tome: Davorin Rudolf, *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989., str. 82.

¹³ Pod otvorenim ili slobodnim morem podrazumijevaju se morska prostranstva izvan vanjskih granica teritorijalnih mora ili gospodarskih pojava. Ono obuhvaća i zračni prostor, i to od vanjske granice teritorijalnog mora u smjeru pučine. (*Ibidem*, str. 270.) Prema čl. 87. Konvencije UN-a o pravu mora, otvoreno je more slobodno za sve države, obalne i neobalne. Sloboda otvorenog mora ostvaruje se pod uvjetima koje određuju Konvencija i druga pravila međunarodnog prava. Za obalne i neobalne države ona sadržava, između ostaloga: slobodu plovidbe, slobodu prelijetanja, slobodu polaganja podmorskih kabela i cjevovoda, slobodu izgradnje umjetnih otoka i drugih uređaja koje dopušta međunarodno pravo, slobodu ribolova; te slobodu znanstvenog istraživanja. Otvorenim morem smije se koristiti samo u miroljubive svrhe. Opširnije o tome: Vladimir Đuro Degan, *Međunarodno pravo mora*, Rijeka, 2002., str. 92. – 93.

¹⁴ Unutrašnje su morske vode dijelovi mora između polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora i obale. Obuhvaćaju morske prostore luka, zaljeva, ušća rijeka, zatvorenog mora, pod određenim uvjetima dijelove mora između otočnog niza i kontinentskog dijela kopna i između samih otoka. Širina unutrašnjih morskih voda nije ograničena jer ovisi o konfiguraciji i položaju obale i otoka. Unutrašnje su morske vode pod suverenom obalne države jednako kao i njezino kopno. (Više vidi: D. Rudolf, o. c., str. 422.)

¹⁵ Teritorijalnim morem smatra se pojas mora pod suverenom obalne države umjerene širine (do 12 morskih milja), u kojemu strani brodovi imaju pravo neškodljivog prolaska. Pojas teritorijalnog mora mjeri se od polazne crte (normalne i ravne), a njegova vanjska granica ujedno je i državna granica na moru. (Više vidi: *Ibidem*, str. 398. – 399.)

¹⁶ Pod pojmom pružanja potpore prema odredbi Zakona podrazumijeva se obavljanje poslova Obalne straže definiranih Zakonom u zajedničkom radu ovlaštenih tijela državne uprave u skladu s njegovim odredbama (čl. 1., st. 4.).

¹⁷ Zakon je na ovome mjestu nedorečen i nedostatan jasan jer se nigdje izričito ne navodi koja su to „druga nadležna tijela državne uprave.“ Upravo takva općenita formulacija stvara pravnu nesigurnost jer ostavlja mogućnost da se u praksi u poslove definirane ovim člankom Zakona upuste i ona tijela državne uprave koja za isto nisu, zapravo, ovlaštena. Ipak, za pretpostaviti je da je zakonodavac, u odredbama ovog Zakona, pod „drugim tijelima državne uprave“ mislio, prvenstveno, na Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture te Ministarstvo obrane i Ministarstvo unutarnjih poslova i njihove područne jedinice, carinske službe, stožer i tijela za intervencije zbog iznenadnog onečišćenja mora, te Službu traganja i spašavanja.

st. 2.).¹⁸ Sastoji se od Zapovjedništva,¹⁹ kao stručnoga tijela zapovjednika Obalne straže,²⁰ i dva divizionara.²¹ Pripadnici Obalne straže²² su časnici, dočasnici i mornari/vojnici te državni službenici i namještenici Oružanih snaga²³ Republike Hrvatske raspoređeni na dužnosti u Obalnu stražu kao ovlaštene²⁴ i neovlaštene osobe.²⁵ Obalna straža ima svoju zastavu i službeni znak²⁶ i on se ističe na svim njezinim plovilima,²⁷

¹⁸ Zakon i propisuju tu obvezu u svom čl. 42.: „U roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog Zakona Vlada Republike Hrvatske utvrdit će Prijedlog odluke o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga s Obalnom stražom u Hrvatskoj ratnoj mornarici i predložiti Predsjedniku Republike Hrvatske ustroj Obalne straže.“

¹⁹ Zapovjedništvo je zaduženo za planiranje i provedbu zadaća Obalne straže i za koordinaciju s drugim tijelima u skladu sa Zakonom (čl. 4., st. 1.). Na zahtjev zapovjednika Obalne straže zapovjednik Hrvatske ratne mornarice može s drugim snagama Hrvatske ratne mornarice pružiti potporu izvršenju pojedinih zadaća Obalne straže. Ministar obrane i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga mogu po potrebi angažirati i druge ljudske i materijalne potencijale Oružanih snaga za izvršenje pojedinih zadaća Obalne straže (čl. 6.).

²⁰ Zapovjednik Obalne straže časnik je Hrvatske ratne mornarice kojega imenuje i razrješava Predsjednik Republike Hrvatske na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (čl. 5., st. 1.).

²¹ Sjedište Zapovjedništva i 1. divizionara je u Splitu, a 2. divizionara je u Puli.
²² Na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom, a tiču se pripadnika Obalne straže primjenjivat će se odredbe Zakona o službi u Oružanim snagama (NN, br. 33/02., 58/02., 175/03., 136/04., 76/07., 88/09. i 124/09.).

²³ Oružane snage Republike Hrvatske sastoje se od Glavnog stožera s pristožernim postrojbama, granskog zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske, Hrvatske ratne mornarice i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane te Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku i Zapovjedništva za logistiku. Ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske propisuje vrhovni zapovjednik na prijedlog načelnika Glavnog stožera, uz suglasnost ministra obrane. Oružane snage imaju mirnodopski i ratni sastav. Mirnodopski sastav čine djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici raspoređeni u Oružanim snagama Republike Hrvatske, kadeti, ročnici koji služe 6-mjesečni vojni rok i pričuvnici kada se nalaze na vojnoj vježbi. Ratni sastav dodatno čine još i svi ostali pričuvnici.

²⁴ Ovlaštena osoba Obalne straže je osposobljena i ovlaštena za primjenu Zakona (čl. 2., t. 3.). Tu dužnost može obnašati samo osoba koja je na temelju odgovarajuće izobrazbe i obuke stekla status ovlaštene osobe Obalne straže (čl. 5., st. 3.). Način stjecanja statusa propisao je ministar obrane *Pravilnikom o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže* (NN, br. 133/08.). Ovlaštene osobe Obalne straže pri obavljanju službenih zadaća nose iskaznicu i odoru Obalne straže, a opis i izgled im je propisan *Pravilnikom o zastavi Obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže* (NN, br. 56/09.).

²⁵ Ni Zakon ni pripadajući mu pravilnici ne definiraju pojam neovlaštene osobe. Međutim, kako raspoložemo definicijom ovlaštene osobe, možemo zaključiti da je neovlaštena osoba svaki pripadnik Obalne straže koji nije završio obuku za stjecanje statusa ovlaštene osobe, zbog čega ne ispunjava preduvjet temeljem kojeg bi se rasporedio na mjesto ovlaštene osobe.

²⁶ Opis i izgled zastave i službenog znaka propisan je, također, *Pravilnikom o zastavi Obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže*.

²⁷ Zakon obavezuje Vladu Republike Hrvatske na propisivanje standarda za plovila Obalne straže i drugih plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije (čl. 13., st. 1.). Vlada je tu svoju obvezu ispunila donošenjem *Uredbe o standardima koje moraju zadovoljavati plovila Obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije* (NN, br. 77/08.). U sastavu Obalne straže nalaze se brodovi Hrvatske ratne mornarice: OB-01 Novigrad, OB-02 Šolta, OB-03 Cavtat, OB-04 Hrvatska Kostajnica, BS-72 Andrija Mohorovičić, BS-73 Faust Vrančić i lučki remorkeri LR-71 i LR-73. Ti su brodovi, u skladu sa Zakonom o Obalnoj straži, postali javni brodovi. Uz brodove Hrvatske ratne mornarice nadzor nad hrvatskim dijelom Jadrana obavljaju i posebno obilježeni ophodni brodovi policije i lučkih kapetanija.

zrakoplovima,²⁸ vozilima i drugim objektima.²⁹

Kako bi se rad svih tijela zaduženih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, uključujući i Obalnu stražu, usmjerio i nadzirao, ustrojena je Središnja koordinacija za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru.³⁰ Ona prati i raščlanjuje stanje sigurnosti i zaštiteorskog prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, daje smjernice za izradbu Godišnjeg plana zajedničkih aktivnosti i posebnih planova nadzora i zaštite interesa Republike Hrvatske na moru, donosi Godišnji plan zajedničkih aktivnosti svih zaduženih ministarstava i drugih tijela za nadzor i zaštitu državnih prava i interesa na moru,³¹ podnosi godišnje izvješće Vladi Republike Hrvatske o provedbi utvrđene politike, planova i propisa u svezi s nadzorom i zaštitom prava i interesa na moru i predlaže mjere za unapređenje stanja sigurnosti i zaštiteorskog prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske. U sastavu su joj predstavnici³² ministarstava za obranu, pomorstvo, unutarnje poslove, morsko ribarstvo, zaštitu okoliša, gospodarstvo, financije, vanjske poslove, kulturu i pravosuđe. Uz predstavnike tih ministarstava u članove Središnje koordinacije ubrajaju se i: ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje, glavni inspektor Državnog inspektorata, ravnatelj policije, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice i zapovjednik Obalne straže (čl. 8., st. 2.).³³ Središnja koordinacija ima Stručno tijelo,

²⁸ Zrakoplov Obalne straže je hrvatski zrakoplov označen službenim znakom Obalne straže (čl. 2., st. 2.).

²⁹ Navedena sredstva Obalne straže mogu se definirati kao pokretne i stacionirane sastavnice na kopnu, na površini mora i ispod nje, na morskome dnu, morskome podzemlju i u zraku, kao što su: brodovi i brodice, zrakoplovi, helikopteri, bespilotne letjelice, lebdeći baloni, plutajući i usidreni objekti, radarske i radiopostaje te ostala sredstva i oprema (čl. 2., st. 4.). Ministar obrane određuje brodove, zrakoplove i druga sredstva Oružanih snaga koja ulaze u sastav Obalne straže (čl. 13., st. 3.).

³⁰ U nastavku – Središnja koordinacija. O organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije opširnije vidi: *Uredba o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru* (NN, br. 77/08.). Danom stupanja na snagu *Uredbe o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru* iz 2008. godine prestala je vrijediti Odluka Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Koordinacije Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske (čl. 43., st. 2. i čl. 46.).

³¹ Plan izrađuje i Središnjoj koordinaciji predlaže Stručno tijelo, u skladu sa smjernicama Središnje koordinacije (čl. 10., st. 2.). Na temelju Plana Stručno tijelo donosi provedbene tromjesečne planove zajedničkih aktivnosti i izvješćuje Središnju koordinaciju o njihovoj provedbi (čl. 10., st. 4.).

³² Predstavnike ministarstava u Središnjoj koordinaciji imenuje Vlada Republike Hrvatske iz redova državnih dužnosnika ili rukovodećih državnih službenika (čl. 8., st. 3.).

³³ Središnjom koordinacijom predsjedaju naizmjenično na rok od godinu dana predstavnici ministarstava, i to za obranu, za pomorstvo i za unutarnje poslove. Sjedište joj je rada u ministarstvu kojega je predstavnik predsjedavajući. Sastaje se obvezno jednom u tri mjeseca, a po potrebi i češće.

sastavljeno od predstavnika nabrojanih ministarstava i drugih tijela za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru.³⁴ Ono prikuplja i raščlanjuje izvješća i druge podatke o stanju sigurnosti i zaštiti morskih prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, priprema izvješća, planove, smjernice i druge materijale za rad Središnje koordinacije.³⁵

Temeljne zadaće Obalne straže / *Fundamental tasks of the Coast Guard*

Prema Zakonu o Obalnoj straži, uz već spomenutu zaštitu državne suverenosti, njezinih suverenih prava i jurisdikcije, u temeljne njezine zadaće ubrajaju se: suzbijanje i sprečavanje terorizma, organiziranoga međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje; suzbijanje piratstva i drugih oblika na otvorenome moru u nemirosljubive svrhe; sigurnost plovidbe; traganje i spašavanje; zaštitaorskog okoliša, prirode i kulturne baštine i nadzororskog ribarstva.

Zaštita suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske / *Protection of sovereignty, sovereign rights and jurisdiction of the Republic of Croatia*

Obalna straža ima posebne ovlasti koje se odnose na osiguravanje provedbe pojedinih

³⁴ Stručno tijelo Središnje koordinacije čine imenovani predstavnici ministarstava za: obranu, pomorstvo, unutarnje poslove, morsko ribarstvo, zaštitu okoliša, zaštitu priobalnih voda od onečišćenja s kopna ili otoka, gospodarstva, financije, vanjskih poslova, kulture, pravosuđa, zaštite i spašavanja te imenovani predstavnici Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Državnog inspektorata. (čl. 5. *Uredbe o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije...*). Predstavnike imenuje Vlada na rok od tri godine, na prijedlog člника spomenutih tijela iz redova državnih službenika, a predstavnike Ministarstva obrane i iz redova viših časnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

³⁵ Stručnim tijelom predsjedava zapovjednik Obalne straže. Administrativne poslove obavlja njezino Zapovjedništvo (čl. 9.), a tehničke i prostorne uvjete za rad Stručnog tijela osigurava Hrvatska ratna mornarica (čl. 6. *Uredbe o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije...*). Uz Stručno tijelo, na razini jedinica područne samouprave ustrojavaju se područne jedinice koordinacije, radi zajedničkog planiranja i učinkovitog operativnog postupanja u nadzoru i zaštiti interesa Republike Hrvatske na moru. U sastavu su im predstavnici svih tijela zaduženih za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru na razini jedinice područne samouprave i predstavnika Obalne straže. Njima predsjedava predstavnik ministarstva zaduženoga za pomorstvo. Područne jedinice koordinacije izrađuju provedbene planove zajedničkih mjesečnih aktivnosti u skladu sa smjernicama Središnje koordinacije i tromjesečnim provedbenim planom Stručnog tijela. (čl. 11.) Vlada propisuje organizaciju i način rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela za nadzor i zaštitu na moru (čl. 13., st. 2.). Valja naglasiti da područne jedinice izrađuju mjesečne planove zajedničkih aktivnosti i dostavljaju ih Stručnom tijelu na odobravanje. Izvješće o realizaciji mjesečnih planova zajedničkih aktivnosti, zajedno s obrađenim interesantnim događajima i pojavama te prijedlogom mjera poboljšanja nadzora i zaštite područne jedinice koordinacije dostavljaju Stručnom tijelu (čl. 12. *Uredbe o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije...*), koje na temelju dobivenih izvješća priprema izvješća, planove, smjernice i druge materijale za rad Središnje koordinacije.

propisa.³⁶ U izvršavanju poslova iz svoje ovlasti Obalna straža ne preuzima niti ograničava druga državna tijela u poduzimanju zakonom propisanih mjera na moru,³⁷ već im u tome pruža potporu.³⁸ Upravo su suradnja i razmjena informacija između Obalne straže i drugih tijela za nadzor i zaštitu Republike Hrvatske na moru iznimno bitni da se ostvari cilj Obalne straže – zaštita hrvatske suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije na moru.³⁹

Pritom, temeljno pravo ovlaštenih osoba Obalne straže jest pravo nadzora plovila.⁴⁰ Zakonodavac je tako odredbom čl. 14. propisao koje su im ovlasti i način

njihova rada.⁴¹

Brodovi i zrakoplovi Obalne straže mogu samostalno ili u suradnji s drugim tijelima poduzeti progon⁴² plovnog objekta (čl. 15., st. 1. Zakona)⁴³ uz ispunjenje zakonom određenih uvjeta. Pravo progona prestaje čim progona brod uplovi u teritorijalno more vlastite ili neke treće države.⁴⁴ Prema odredbi čl. 15., st. 1. – 4. Zakona, pravo je progona, uz prethodno naznačene uvjete, brodova i zrakoplova Obalne straže da samostalno ili u suradnji s drugim tijelima poduzimaju zadaće.⁴⁵

Uz prethodno spomenuto, ovlaštene osobe Obalne straže imaju pravo i dužnost poduzeti odgovarajuće mjere (uključujući i prisilu) poradi osiguranja područja, štice osoba i provedbe propisa Republike Hrvatske na moru.⁴⁶ Pri osnovanoj sumnji⁴⁷ da je plovilo, posada plovila ili pojedini član posade počinio prekršaj⁴⁸ ili

³⁶ Čl. 20. PZ-a, Obalna straža osigurava, u okviru posebnih ovlasti, provedbu propisa o: plovidbi stranih ratnih brodova koji plovo kroz unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske radi uplovljavanja i isplavljanja u morske vode susjednih država; plovidbi stranih ratnih, stranih javnih, stranih ribarskih te stranih znanstveno-istraživačkih brodova pri plovidbi kroz teritorijalno more i unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi ulaska i izlaska iz luka otvorenih za međunarodni promet i luka u kojoj je brodogradilište u kojem će brod biti popravljani; popravku ili opremanju stranih ratnih brodova na području Republike Hrvatske; neškodljivom prolasku teritorijalnim morem Republike Hrvatske; prolasku stranih podmornica i drugih podvodnih prijevoznih sredstava teritorijalnim morem Republike Hrvatske; ostvarivanju suverenih prava u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u skladu s PZ-om i drugim propisima.

³⁷ Policija, lučke kapetanije, carinske službe, stožeri i tijela za intervencije pri iznenadnom onečišćenju mora, službe za traganje.

³⁸ Način njihove međusobne suradnje propisan je odredbom čl. 41. *Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapčenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa* (dalje u tekstu: *Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile...* – NN, br. 153/09.), iz koje proizlazi dužnost Obalne straže da samostalno, ali i u suradnji s drugim tijelima za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, prikuplja, obrađuje i rabi podatke te vodi evidencije o povredama Ustavom i zakonom zaštićenih vrednota.

³⁹ Zakonodavac je propisao odredbom čl. 16. obvezu tijela za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru da pruže Obalnoj straži operativno interesantne informacije (st. 1.), ali i obvezu ovlaštenih osoba Obalne straže da na njihov zahtjev pruže operativno interesantne informacije koje se odnose na zadaće nadzora i zaštite prava na moru (st. 2.). Uz obveze propisane Zakonom, ovlaštenje Obalne straže na poduzimanje odgovarajućih mjera predviđa i *Zakon o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka* (NN, br. 124/09.). On u čl. 37. propisuje način postupanja Službe nadzora i upravljanja pomorskim prometom, Organizacije odgovorne za rad pomorskog komunikacijskog sustava primili obavijesti o postojanju sigurnosne prijetnje ili opasnosti. Upravo temeljem odredbe čl. 37. Zakona, st. 3. propisuje dužnost Službe nadzora i upravljanja pomorskim prometom da o sigurnosnoj prijetnji izvijesti i Obalnu stražu uz druga zakonom određena tijela.

⁴⁰ Zakonodavac se odlučio primijeniti u svim člancima (osim u čl. 15. Zakona) izraz *plovilo*. Ovdje napomenimo da PZ ne spominje u svojim odredbama izraz *plovilo*, već plovni objekt, koji definira kao pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem (brod, ratni brod, jahta ili brodica) – čl. 5., st. 1., t. 3. PZ-a. *Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile* nadalje u čl. 2., st. 3. definira što se smatra pomorskim objektima, pa iz toga proizlazi da su pomorski objekti: objekti namijenjeni za plovidbu (plovni objekti), objekti koji su stalno privezani ili usidreni na moru (plutajući objekti), objekti potpuno ili djelomično ukopani u morsko dno ili su položeni na morsko dno (nepomični odobalni objekti). Detaljnije odredbe o postupanju ovlaštenih osoba Obalne straže sadržava odredba čl. 2., st. 2. *Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile...* iz koje proizlazi da je Obalna straža ovlaštena postupiti prema svim pomorskim objektima, ali i prema putnicima na njima (osim prema ratnim i javnim brodovima Republike Hrvatske).

⁴¹ Niz mjera koje ovlaštene osobe Obalne straže mogu poduzeti pri nadzoru plovila regulirane su *Pravilnikom o primjeni mjera i sredstava prisile...*, unutar poglavlja IV. (zaustavljanje i pregled sumnjivog plovila), a odnose se na: zaustavljanje sumnjivog plovila, provjeru identiteta plovnog objekta i osoba, pregled plovnog objekta, putnika, predmeta i dokumentacije, privremeno ograničenje slobode kretanja osoba, zadržavanje i dovođenje osoba, privremeno oduzimanje predmeta i isprava.

⁴² Pravo progona je specifičan, stari institut međunarodnog prava mora na temelju kojega ovlaštene brodovi i zrakoplovi obalne države (ratni, policijski, carinski) smiju progoniti strani trgovački brod izvan granica nacionalne jurisdikcije obalne države – na otvorenom moru, u gospodarskom pojasu, vanjskom pojasu i iznad epikontinentalnog pojasa strane države ako se osnovano sumnja da je u nekom od morskih prostora pod suverenom (unutrašnje morske vode, teritorijalno ili arhipelaško more) ili jurisdikcijom obalne države (nad epikontinentalnim pojasom, u vanjskom pojasu ili u gospodarskom pojasu) povrijedio propise koje ona u njemu provodi, a povrede kažnjava. (Više vidi: Vesna Barić Punda – Davor Juras, Pravo progona u propisima Republike Hrvatske i praksi Ministarstva unutarnjih poslova od 1990. do 2002. godine, Poredbeno pomorsko pravo, Jadranski zavod, Zagreb, god. 43., br. 158., 2004., str. 87.)

⁴³ Čl. 46., st. 1. PZ-a: Progon stranog plovnog objekta poduzet će se ako nadležno tijelo osnovano sumnja da je strani plovni objekt ili njegov pripadnik povrijedio odredbe PZ-a, druge propise Republike Hrvatske ili općeprihvaćena pravila međunarodnog prava.

⁴⁴ V. Đ. Degan, o. c., str. 82.

⁴⁵ Kao i kod prava nadzora plovila, i u tim okolnostima razlikuju se tijela ovlaštena za spomenute mjere, pa to PZ – regulira odredbom prema kojoj progon mogu obavljati *brodovi Obalne straže*, policijski, ratni brodovi ili vojni zrakoplovi ili drugi brodovi i zrakoplovi za to ovlaštene (čl. 46., st. 4. PZ-a).

⁴⁶ Tako čl. 17., st. 1. Zakona.

⁴⁷ Osnovana je sumnja vjerojatnost koja se osniva na podacima i dokazima u širem smislu riječi. Moraju se sadržajno odnositi na kazneno djelo kao stvarnu pojavu sukladnu zakonskom opisu kaznenog djela kao i na osobu počinitelja kao i na povezanost kaznenog djela i počinitelja. Za razliku od osnovane sumnje (kao višeg stupnja vjerojatnosti počinjenja neke protupravne radnje) koja se zahtijeva da bi ovlaštene osobe Obalne straže mogle poduzimati zakonom propisane radnje, zanimljiva je činjenica da *Zakon o kaznenom postupku* (dalje u tekstu: ZKP) – NN, br. 152/08., 76/09. i 80/11., u čl. 177. – Izvidi kaznenih djela, ne uvjetuje postojanje osnovane sumnje već osnova sumnje, (kao nižeg stupnja vjerojatnosti počinjenja neke protupravne radnje) za poduzimanje zakonom propisanih mjera djelatnika policije. (Više vidi: Berislav Pavišić, *Komentar Zakona o kaznenom postupku*, Naklada, Zadar, 2007., str. 266.)

⁴⁸ *Zakon o prekršajima* (NN, br. 88/02., 122/02., 187/03., 105/04., 127/04.), čl. 1.: „Prekršajem se povređuje javni poredak, društvena disciplina ili druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela.“ *Zakon o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka* u čl. 46., st. 1.

kazneno djelo u području temeljne ovlasti⁴⁹ Obalne straže, njezine ovlaštene osobe mogu poduzeti zakonom propisane postupke.⁵⁰

Suzbijanje i sprečavanje terorizma, organiziranoga međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje / *Suppression and prevention of terrorism, international organised crime and the spread of weapons for mass destruction*

Zakonodavac propisuje u čl. 24. sudjelovanje Obalne straže:

- u borbi protiv terorizma⁵¹ i morskog razbojništva⁵²,

navodi da je povreda odredaba ovog Zakona pomorski prekršaj. Pomorski je prekršaj povreda propisa kojima se uređuju odnosi u obalnom moru, obalama, lukama i brodovima u svezi s prometom, sigurnošću plovidbe i zaštitom ljudskih života na moru. (Više vidi: Ivo Grabovac, *Enciklopedija pojmova pomorskog prava*, Književni krug, Split, 1991., str. 168.)

⁴⁹ *Kazneni zakon* (NN, br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11.) – (dalje u tekstu: KZ), čl. 1. KZ-a: „Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povređuju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.“ Postoje četiri obilježja koja se moraju ostvariti da bi postojalo kazneno djelo: radnja, biće kaznenog djela, protupravnost i krivnja, a ponekad se moraju ostvariti i posebne pretpostavke kažnjivosti. (Više vidi: Željko Horvatić, *Riječnik kaznenog prava*, Masmedia, Zagreb, 2002., str. 172.) Neka od kaznenih djela počinjenih u okviru temeljnih ovlasti Obalne straže su: terorizam (čl. 169. KZ-a), zlouporaba nuklearnog ili radioaktivnog materijala (čl. 172. KZ-a), trgovanje ljudima i ropstvom (čl. 175. KZ-a), protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice (čl. 176. KZ-a), otmica zrakoplova ili broda (čl. 179. KZ-a), morsko i zračno razbojništvo (čl. 180. KZ-a), ugrožavanje sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe (čl. 181. KZ-a).

⁵⁰ Koje će mjere ovlaštene osobe Obalne straže moći poduzeti, ovisi o postojanju osnovane sumnje da je prekršaj ili kazneno djelo u području temeljne ovlasti Obalne straže počinilo plovilo ili posada plovila ili pojedini član posade plovila. Riječ je o sljedećim mjerama: zaustavljanje plovila, izvršenje pregleda plovila i privremeno oduzimanje predmeta koji su poslužili za izvršenje prekršaja ili kaznenog djela (čl. 18., st. 1. Zakona); privođenje ili privremeno zadržavanje osoba zatečenih u izvršenju prekršaja ili kaznenog djela (čl. 18., st. 2. Zakona).

⁵¹ Kazneno djelo terorizma regulira KZ čl. 169., st. 1.: „Tko s ciljem izazivanja ozbiljne zastrašenosti pučanstva, prisiljavanja Republike Hrvatske, strane države ili međunarodne organizacije da što učini, ne učini ili ozbiljno ugrožavanja ili uništenja temeljnih ustavnih vrednota, političkih i društvenih vrijednosti, ustavnog ustrojstva državne vlasti i pravnih osoba s javnim ovlastima, Republike Hrvatske, strane države ili međunarodne organizacije počinio jedno od sljedećih djela: napad na život, tijelo ili slobodu drugoga; otmica ili uzimanje talaca; uništenje državnih ili javnih objekata, prometnog sustava, infrastrukture uključujući i informacijske sustave, fiksne platforme u epikontinentalnom pojasu, općeg dobra ili privatne imovine koje može prouzročiti ugrožavanje života ljudi ili znatnu gospodarsku štetu; otmica zrakoplova, broda, sredstava javnog prijevoza ili prijevoza robe za koju je vjerojatno da može ugroziti život ljudi; izrada, posjedovanje, pribavljanje, prijevoz, opskrba ili uporaba oružja, eksploziva, nuklearnog ili radioaktivnog materijala ili uređaja, nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja; istraživanje i razvoj nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja; ispuštanje opasnih tvari ili prouzročenje požara, eksplozija ili poplava ili poduzimanje druge općeopasne radnje za koju je vjerojatno da može ugroziti život ljudi; ometanje ili obustava opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom kojom je ugrožen život ljudi kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.“

⁵² Kazneno djelo morskog razbojništva regulira KZ odredbom čl. 180., pod naslovom *Morsko i zračno razbojništvo*. Prema st. 1. navedenog

- u sprečavanju širenja oružja za masovno uništavanje,
- u sprečavanju krijumčarenja roba i osoba na moru,
- u provođenju preventivnih mjera protiv počinitelja tih kaznenih djela u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske.

Sve te poslove Obalna straža obavlja u suradnji s drugim državnim tijelima. Način njezina postupanja usklađen je s Konvencijom o suzbijanju nezakonitih postupaka protiv sigurnosti pomorske plovidbe iz 1988. godine.⁵³ Prema odredbi čl. 25., st. 1. Zakona, Obalna straža zajedno s drugim tijelima za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, sudjeluje u suzbijanju nezakonite transakcije, trgovine i tranzita vatrenog oružja, njegovih dijelova, komponenata i streljiva te nezakonitog prijevoza ljudi⁵⁴, robe ili životinja⁵⁵.

Suzbijanje piratstva i drugih oblika korištenja otvorenim morem u nemiroljubive svrhe / *Suppression of piracy and other forms of use of the open sea in unpeaceful purposes*

Iz odredbe čl. 26., st. 1. Zakona „proizlazi ovlast broda ili zrakoplova Obalne straže koji na otvorenom moru presretne strani brod (koji nije ratni ili javni brod) da pregleda⁵⁶ „sumnjivi“ brod – ako ima ovlasti iz

članka: „Član posade broda ili zrakoplova ili putnik na brodu ili zrakoplovu koji nije javni brod ili zrakoplov, koji s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu, počinio na moru ili mjestu koje ne potpada pod vlast nijedne države nasilje ili kakvu drugu prisilu prema drugome brodu ili zrakoplovu, osobama ili stvarima koje se na njima nalaze, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.“

⁵³ *Konvencija o suzbijanju nezakonitih postupaka protiv sigurnosti pomorske plovidbe* donesena je 13. ožujka 1988. u Rimu i stupila je na snagu 1. ožujka 1992.

⁵⁴ KZ regulira čl. 177. – *Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice*. To kazneno djelo čini onaj tko iz koristoljublja nedopušteno prevede preko državne granice jednu ili više osoba (čl. 177., st. 1. KZ-a). Iz te odredbe zaključujemo da osoba koja je prevedena preko državne granice ne čini kazneno djelo, ali to kazneno djelo čini osoba koja nedopušteno, iz koristoljublja, prevede druge osobe preko državne granice. KZ također odredbom čl. 175. *Trgovanje ljudima i ropstvo*, navodi da to djelo čini onaj tko kršeći pravila međunarodnog prava, pa među ostalim i „prevozi, prevede [...] osobu radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa“, pa možemo zaključiti da se nezakoniti prijevoz ljudi odnosi i na ovo kazneno djelo.

⁵⁵ Pravilnik o uvjetima i načinu prijevoza životinja (NN, br. 116/05.), sadržava opće i posebne uvjete za prijevoz životinja, te nadalje regulira način prijevoza i obveze prijevoznika. Posebne odredbe za pomorski ili riječni prijevoz životinja sadržava čl. 16. Pravilnika.

⁵⁶ Pod pregledom se podrazumijeva pregled brodskih isprava koje se odnose na pravni položaj trgovačkog broda (državnu pripadnost), tehnička svojstva broda i status posade. Ako se nakon učinjenog pregleda trgovačkog broda pokaže potreba za obavljanjem pretrage broda, zapovjednik i članovi posade trgovačkog broda dužni su na zahtjev zapovjednika ratnog broda otvoriti skladišta i druge brodske prostore. Ako se nakon pregleda i pretrage trgovačkog broda sumnja pokaže opravdanom, pa se utvrdi da se brod bavio jednom od nedopuštenih djelatnosti, tada ratni brod može trgovački brod i članove posade uhiti te ih predati državnim tijelima svoje države. U suprotnome, država zastave ratnog broda morat će tom trgovačkom brodu naknaditi svu štetu i gubitak koji je pretrpio. (Više vidi: Damir Primorac, *Kaznena djela protiv sigurnosti pomorskog prometa*, doktorska disertacija, Split, 2007., str. 81. – 82.)

međunarodnih ugovora ili na temelju zahtjeva za suradnju drugih država, te u slučaju osnovane sumnje da se brod bavi piratstvom⁵⁷, trgovinom robljem⁵⁸, neovlaštenim emitiranjem⁵⁹, da je brod bez državne pripadnosti i da je brod iako vije stranu zastavu ili odbija istaknuti svoju zastavu zapravo brod hrvatske državne pripadnosti.“

Detaljnije odredbe o sudjelovanju Obalne straže u suzbijanju piratstva na otvorenome moru, ali i na bilo kojemu drugomu mjestu koje nije pod jurisdikcijom nijedne države, sadržava čl. 27. Zakona. Djela piratstva što ih je počinio ratni brod, javni brod ili državni zrakoplov (kojima se posada pobunila i preuzela kontrolu nad brodom ili zrakoplovom) izjednačena su s onima što ih počinio piratski brod ili zrakoplov.⁶⁰ Način postupanja Obalne straže prema piratskom brodu ili piratskom zrakoplovu, ili brodu ili zrakoplovu koji je djelom piratstva otežet i nalazi se u vlasti pirata, propisan je odredbom čl. 27., st. 5. Zakona, iz koje proizlazi ovlast brodom ili zrakoplovom Obalne straže da na otvorenome moru ili na kojemu drugome mjestu što nije pod vlašću nijedne države, uzapti piratski brod ili piratski zrakoplov, ili brod ili zrakoplov koji je otežet djelom piratstva i nalazi se u vlasti pirata, kao i ovlast na uhićenje osoba, te zapljenu dobara na njima.⁶¹

Sigurnost plovidbe / *Safety of navigation*

Obalna straža na moru pruža, u skladu s međunarodnim propisima⁶² i propisima Republike Hrvatske,⁶³ potporu tijelima za nadzor provedbe propisa o sigurnosti plovidbe,⁶⁴ pridonoseći na taj način njihovoj provedbi (čl. 30., st. 1.).⁶⁵ Sukladno tome, Obalna straža, lučke kapetanije i njihove ispostave, Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, policija i druga tijela državne uprave dužni su razmjenjivati podatke o sigurnosnoj prijetnji ili opasnosti za plovidbu (čl. 31.).⁶⁶

Zakon o Obalnoj straži unosi novinu u pogledu ovlasti za obavljanje poslova sigurnosti plovidbe pa u svom čl. 32. određuje da će ministar za pomorstvo ovlaštenim osobama Obalne straže dati ovlasti za obavljanje određenih inspekcijskih poslova.⁶⁷

⁶² To su: *Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru* (SOLAS, 1974.), *Međunarodna konvencija o teretnim linijama* (LL, 1966., Protokol, 1988.), *Međunarodna konvencija baždarenju brodova* (1969.), *Međunarodna konvencija o sigurnosti kontejnera* (CCSC – 1972.), *Međunarodna konvencija o standardima za izobrazbu (obuku), izdavanju svjedodžbi i držanju (obavljanju) straže pomoraca* (STCW – 1978./95.), *Međunarodna konvencija o pripravnosti, akciji i suradnji za slučaj onečišćenja uljem* (OPRC – 1990.), *Međunarodna konvencija o minimalnim standardima na trgovačkim brodovima* (1976.), *Konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru* (COLREG, 1972.), *Međunarodni kodeks o sigurnom vođenju brodova i sprječavanju onečišćenja* (ISM Kodeks – 1993./2000.), *Međunarodni pravilnik o sigurnosnoj zaštiti brodova i lučkih prostora* (ISPS Code, 2002.), *Konvencija o traganju i spašavanju* (MERSAR, 1978.).

⁶³ Uz sam Zakon o Obalnoj straži i pripadajuće mu pravilnike i uredbe, najvažniji domaći propisi iz područja sigurnosti plovidbe su PZ, Zakon o hidrografskoj djelatnosti (NN, br. 68/98, 110/98, 163/03.), Zakon o Hrvatskom registru brodova (NN, br. 81/96.), Zakon o lučkim kapetanijama, Zakon o Plovputu (NN, br. 73/97.), Zakon o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka, Pravilnik o istraživanju pomorskih nesreća (NN, br. 09/07), Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru (NN, br. 17/96.), Pravilnik o mjestima zakloništa (NN, br. 03/08), Pravilnik o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu koji moraju imati pomorski brodovi, plutajući objekti i nepomični odobalni objekti (NN, br. 63/07.), Pravilnik o obavljanju inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe (NN, br. 39/11.), Pravilnik o priznatim organizacijama za nadzor, pregled i certifikaciju brodova (NN, br. 03/08.), Pravilnik o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca (NN, br. 50/07.), Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru (NN, br. 164/98.), Naredba o najvišoj dopuštenoj starosti brodova koji se mogu upisati u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj (NN, br. 38/08.). Popis svih relevantnih domaćih propisa koji reguliraju problematiku sigurnosti plovidbe vidi: Dragan Bolanča – Rajko Naprta, *More naše plavo – Sigurnost plovidbe*, Zbirka propisa, Zagreb-Split, 2009., str. 454. – 467.

⁶⁴ PZ u svom čl. 165., st. 1. propisuje da „inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog dijela Zakonika (dio III - Sigurnost plovidbe) i propisa u području sigurnosti plovidbe i zaštite pomorskog okoliša donesenih na temelju ovog Zakonika obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva i lučkih kapetanija.“

⁶⁵ Ona će u suradnji s ministarstvom zaduženim za pomorstvo pratiti plovidbu brodova Jadranskim morem. Također, Obalna straža može prijaviti i pružiti potporu u istrazi pomorske nesreće ili plovibne nezgode na otvorenom moru u kojoj je sudjelovao brod koji vije hrvatsku zastavu, a što je uzrokovalo gubitak života ili teškom ozljedom državljanina druge države ili veliku štetu brodovima ili uređajima druge države ili morskome okolišu.

⁶⁶ Ministar za obranu uz suglasnost ministra za pomorstvo propisat će način suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela zaduženih za sigurnost plovidbe (čl. 32., st. 3.). Nažalost, *Pravilnik o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe te ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe*, još nije donesen.

⁶⁷ Ova mogućnost stoji i u izmjenama PZ-a iz 2008. godine, gdje u čl.

⁵⁷ S obzirom na to da je zakonodavac u čl. 24. Zakona: *Obalna straža u suradnji s drugim državnim tijelima i tijelima međunarodnih organizacija obavlja poslove i zadaće u borbi protiv terorizma i morskog razbojništva...* primijenio izraz „morsko razbojništvo“ (kojim se koristi i naš KZ – čl. 180.), smatramo nepotrebnim uvođenje novog pravnog izraza *piratstva* u čl. 26. i 27. Zakona, jer se time stvara zbrka u pravnom nazivlju.

⁵⁸ S obzirom na to da smo već upozorili na nesuglasje u primjeni pravnih termina „morsko razbojništvo“ i „piratstvo“, ovom prilikom uputili bismo na neusklađenost u primjeni izraza „krijumčarenje roba i osoba“ u čl. 25. Zakona i termina „trgovina robljem“ u čl. 26. Zakona. Napomenimo da se KZ odlučio u čl. 175. na primjenu izraza „trgovina ljudima i ropstvom“. Zbog potrebe pravnog tumačenja navedenih instituta, smatramo potrebnim odlučiti se za jedan od tih termina.

⁵⁹ Čl. 109., st. 2. *Konvencije o pravu mora, neovlašteno emitiranje* označava odašiljanje, suprotno međunarodnim propisima, radiozvučnih i televizijskih programa s broda ili uređaja na otvorenome moru namijenjeno široj javnosti, s tim što se isključuje odašiljanje poziva za pomoć u nevolji. Neovlašteno odašiljanje kazneno je djelo regulirano čl. 183. KZ-a.

⁶⁰ Tako čl. 27., st. 3. Zakona. Brod ili zrakoplov smatra se piratskim ako su ga osobe, u čijoj se vlasti stvarno nalazi, namijenile za izvršenje jednoga od djela navedenih u st. 2. ovog članka i ako je brod ili zrakoplov upotrijebljen za izvršenje tih djela dokle god se nalazi u vlasti osoba krivih za ta djela (čl. 27., st. 4. Zakona).

⁶¹ Tako i čl. 105. *Konvencije o pravu mora*.

Traganje i spašavanje / *Search and Rescue*

Traganjem i spašavanjem rukovodi i usklađuje ga Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, dok Obalna straža sudjeluje u tim akcijama u skladu s Nacionalnim planom traganja i spašavanja ljudskih života na moru. Sve akcije moraju se poduzimati sukladno međunarodnom pravu⁶⁸ i propisima Republike Hrvatske (čl. 33.).⁶⁹ Obalna će straža, u takvim situacijama biti u stalnom kontaktu s Centrom 112 pa će postupati sukladno standardnim operativnim postupcima u svezi s hitnim situacijama, nesrećama i prijetnjama za nastanak katastrofe.⁷⁰

Zaštita morskog okoliša, prirode i kulturne baštine / *Protection of marine environment, wildlife and cultural heritage*

Obalna straža u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu obavlja nadzor i zaštitu morskog okoliša, prirode i kulturne baštine, a u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru pruža potporu tijelima za to zaduženima.⁷¹ Uz to, Obalna će straža u unutarnjim

165., st. 3. stoji: „Određene poslove inspekcije sigurnosti plovidbe mogu obavljati i policijski službenici, te ovlaštene osobe Obalne straže u okviru posebnog ovlaštenja kojeg daje ministar.“ Način i postupci provođenja inspeksijskog nadzora detaljnije su uređeni *Pravilnikom o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe*.

⁶⁸ Najvažnija međunarodna konvencija koja regulira ovo pitanje je *Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju* iz 1979. godine. Posljednje izmjene datiraju iz 2004. godine (stupile na snagu 1. lipnja 2006.).

⁶⁹ Pritom se, prvenstveno, misli na *Zakon o zaštiti i spašavanju* (NN, br. 174/04, 79/07, 38/09.), te na, već spomenuti, *Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru* i *Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje* (NN, br. 107/09.).

⁷⁰ Standardne operativne postupke propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave zaduženoga za zaštitu i spašavanje (čl. 35., st. 2.) Tako je 2005. ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje donio *Pravilnik o standardnim operativnim postupcima jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra - Centra 112*, kao i *Pravilnik o njegovim izmjenama i dopunama* 2006. godine. Tekst vidi: www.duzp.hr. Pravilnikom uređuje se način zajedničkog djelovanja operativnih snaga (standardni operativni postupak) i Jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra (u daljnjem tekstu: Centar 112), postupak za prijenos svih dostupnih informacija u vezi s nastankom hitne situacije, nesreće, veće nesreće ili katastrofe nakon zaprimanja informacije preko broja 112, postupak obrade i prosljeđivanja dobivenih informacija operativnim snagama i drugim sudionicima zaštite i spašavanja, najpogodnijim načinom i najbržim sredstvom prijenosa informacija, te obveze sudionika zaštite i spašavanja prema Centru 112, poradi organizirane i usklađene provedbe zaštite i spašavanja (čl. 1.).

⁷¹ U tijela mjerodavna za zaštitu morskog okoliša ubrajamo Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Agenciju za zaštitu okoliša. Nadzor nad provedbom njihovih zajedničkih aktivnosti provodi Stručno tijelo Koordinacije za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru (čl. 5., st. 2. *Pravilnika o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju*). Treba napomenuti da skrb o preventivi onečišćenja mora vode i lučke kapetanije, pomorska policija, a u području zaštićenom ekološko-ribolovnog pojasa i Središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja. (Više vidi: *Pravilnik o zaštiti morskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu* (NN, br. 47/08.), Dorotea Čorić – Sandra Debeljak-Rukavina, „Zaštita morskog okoliša u zaštićenom ekološko-

morskim vodama i teritorijalnome moru, u suradnji i na zahtjev ovlaštenih tijela Republike Hrvatske, kontrolirati i nadzirati ugroženost biološke i krajobrazne raznolikosti⁷² u zaštićenom području i izvan njega, te opasnosti od onečišćenja mora⁷³ (čl. 36.).

U okviru obavljanja poslova iz svoje ovlaštenosti vezanih s ispunjenjem zadaće zaštite morskog okoliša, prirode i kulturne baštine, Obalna straža surađuje s različitim tijelima:

- s tijelima ministarstava za pomorstvo, gospodarstvo, znanost, zaštitu prirode i zaštitu okoliša nadzire znanstvena i tehnološka istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora i podmorja (čl. 38., st. 1.),
- s tijelima Ministarstva za kulturu nadzire arheološka istraživanja u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske (čl. 38., st. 2.),
- sa zaduženim ministarstvima kontrolira i nadzire zaštitu, iskorištavanje, očuvanje i gospodarenje živoga i neživoga prirodnog bogatstva u moru i podmorju (čl. 38., st. 3.),
- u epikontinentskom pojasu, s dotičnim tijelima nadzire gradnju, rad i uporabu umjetnih otoka, uređaja i naprava na moru i podmorju (čl. 38., st. 4.).

ribolovnom pojasu Republike Hrvatske“, Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, br. 2, Rijeka, 2008., str. 959. – 974.)

⁷² Najvažnija međunarodna konvencija koja regulira ovu problematiku jest *Konvencija o biološkoj raznolikosti* iz 1992. godine (NN-MU, br. 6/96.). Republika Hrvatska potvrdila je *Konvenciju o biološkoj raznolikosti* 1996. godine. Kako se stranke Konvencije obvezuju donijeti nacionalne strategije, planove ili programe za zaštitu biološke raznolikosti i održivo korištenje prirodnim dobrima, Republika je Hrvatska 1999. godine donijela *Nacionalnu strategiju i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti* (NN, br. 81/00.). Nova Strategija je donesena 2008. godine (NN, br. 143/08.). Jedna od najvećih prijetnja biološkoj raznolikosti pojedinom morskom ekosustavu su balastne vode. O onečišćenju mora balastnim vodama opširnije: Dragan Bolanča – Petra Amičić, „Zaštita morskog okoliša s posebnim osvrtom na Pravilnik o upravljanju i nadzoru balastnim vodama iz 2007. godine“, Zbornik radova – Teorija i praksa brodogradnje - in memoriam prof. Leopold Sorta, Pula, 2008., Petra Amičić Jelovčić, „Onečišćenje morskog okoliša balastnim vodama s posebnim osvrtom na Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine“, Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu, br. 4., Split, 2008., str. 797. – 810.

⁷³ More se može onečistiti s kopna, s brodova, s nepomičnih uređaja za istraživanje dna i podmorja, iz zraka, potapanjem i djelatnostima na dnu i podmorju. Kao posebno zastupljenu vrstu onečišćenja mora treba izdvojiti onečišćenje mora s brodova. Najvažnija međunarodna konvencija koja regulira to pitanje jest *Međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja mora s brodova* iz 1973. godine, a koja je izmijenjena Protokolom iz 1978. godine (MARPOL 73/78). Republika Hrvatska stranka je MARPOL konvencije temeljem notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991., a u svibnju 2005. godine Hrvatski sabor donio je *Zakon o potvrđivanju Protokola iz 1997. godine na MARPOL konvenciju* (NN-MU, br. 4/05.).

Nadzor morskog ribarstva / *Monitoring of marine fisheries*

Ribolov je dopušten u ribolovnome moru, dakle u morskom prostoru nad kojim Republika Hrvatska ima suverena prava i jurisdikciju u skladu s međunarodnim pravom, a sastoji se od unutrašnjega i vanjskoga ribolovnog mora u području teritorijalnog mora Republike Hrvatske, te zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske i gospodarski pojas Republike Hrvatske (čl. 7., st. 1. Zakona o morskom ribarstvu⁷⁴). Obalna straža, u suradnji s tijelom zaduženim za morsko ribarstvo, u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu obavlja nadzor i zaštitu morskog ribarstva, a u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnome moru pruža potporu zaduženima za nadzor morskog ribarstva u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske o morskom ribarstvu.⁷⁵ Kako bi se suradnja ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela za morsko ribarstvo odvijala na zadovoljavajući način, Zakon je zadužio u svojem čl. 40. ministra obrane da, uz suglasnost ministra za morsko ribarstvo, donese odgovarajući propis kojim će ta suradnja biti pravno regulirana.⁷⁶

PODZAKONSKI PROPISI / *Subordinate legislation*

Vlada Republike Hrvatske je, na temelju čl. 13., st. 1. Zakona, 30. lipnja 2008. donijela *Uredbu o standardima koje moraju zadovoljavati plovila Obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije*⁷⁷. Uredbom se određuju standardi što ih moraju zadovoljavati plovila Obalne straže Republike Hrvatske i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije (čl. 1.), a to su brodovi, brodice i drugi plovni objekti tijela koja sudjeluju u obavljanju poslova i zadaća definiranih planovima područnih jedinica koordinacije (čl. 2.).⁷⁸ Ta plovila

moraju udovoljavati tehničkim zahtjevima gradnje i opremanja uz najmanji propisani broj članova posade s odgovarajućim svjedodžbama o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti za sigurnu plovidbu (čl. 3., st. 2.). Brodovi Obalne straže bit će dodatno opremljeni: sredstvima osobne i kolektivne zaštite od djelovanja nuklearnoga, kemijskoga i biološkoga oružja; komunikacijskim sredstvima sa zaštićenim prijenosom u skladu sa standardima NATO-a za komunikacijsku opremu; topničkim naoružanjem u skladu s taktičko-tehničkim karakteristikama pojedine vrste broda; sredstvima za aktivno i pasivno motrenje i izviđanje u svim vremenskim uvjetima, za primarno sanitetsko zbrinjavanje unesrećenih i uređajima za protupožarnu zaštitu (čl. 4.).⁷⁹ Uredba je stupila na snagu 12. srpnja 2008.

Vlada Republike Hrvatske je, na temelju čl. 13., st. 2. Zakona, 30. lipnja 2008. donijela *Uredbu o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru*⁸⁰. Uredbom se propisuje organizacija i način rada Središnje koordinacije za nadzor i zaštitu hrvatskih državnih prava i interesa na moru, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije (čl. 1.). Stupila je na snagu 12. srpnja 2008.

Ministar obrane je, na temelju čl. 5., st. 4. Zakona, 11. studenog 2008. donio *Pravilnik o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže*⁸¹. Njime se propisuju uvjeti i način stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske, te se utvrđuju programske cjeline i elementi obuke za stjecanje statusa ovlaštene osobe (čl. 1.), koja mora uspješno završiti obuku za stjecanje statusa ovlaštene osobe rasporedom na ustrojstveno mjesto u Obalnoj straži (čl. 2., st. 1.). Obuka se provodi na Tečaju za stjecanje statusa ovlaštene osobe (čl. 2., st. 2.).⁸² Pravilnik je stupio na snagu 25. studenoga 2008.

svoga djelokruga (čl. 3., st. 1.).

⁷⁹ Za potrebe nadzora i zaštite morskog okoliša, prirode i kulturne baštine te morskog ribarstva, plovila Obalne straže bit će dodatno opremljena sredstvima i opremom u skladu sa zahtjevima pojedinih ministarstava (čl. 5.). Te dodatne uvjete (koji se traže u čl. 4. i 5.) Obalna straža morala je ispuniti do kraja 2010. godine (čl. 6.). Plovila Obalne straže područnih jedinica koordinacije brojem i opremljenošću moraju omogućavati učinkovito izvršavanje propisanih poslova i zadaća te biti opremljena naoružanjem prema sljedećem: brodice i brodovi Obalne straže – strojnice i topovi u skladu s taktičko-tehničkim karakteristikama pojedine vrste broda; brodice i brodovi ministarstva za poslove pomorstva – bez naoružanja; brodice i brodovi Ministarstva unutarnjih poslova – naoružanje u skladu s policijskim standardima; brodice ostalih tijela za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru – bez naoružanja.

⁸⁰ NN, br. 77/08.

⁸¹ NN, br. 133/08.

⁸² Tečaj se sastoji od teorijskoga i praktičnog dijela, i provodi se po programu sa sljedećim programskim cjelinama: međunarodne konvencije, zakonski i podzakonski propisi koji uređuju pravo mora, pomorsko pravo, te ovlasti Obalne straže; zakonski i podzakonski propisi kojima se uređuju ovlasti i postupanje ovlaštenih osoba

⁷⁴ NN, br. 56/10, 55/11.

⁷⁵ Čl. 86., st. 3. Zakona o morskom ribarstvu propisuje: „Ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske obavljaju inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega na području zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske, odnosno gospodarskog pojasa Republike Hrvatske kada Hrvatski sabor proglaši i ostale sadržaje isključivoga gospodarskog pojasa u skladu s Glavom IV. Pomorskog zakonika. St. 4. istog članka glasi: Ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske mogu obavljati inspekcijski nadzor u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, ukoliko postoji osnovana sumnja o kršenju odredbi ovoga Zakona, a inspektori i ovlaštene osobe iz stavka 1. ovoga članka nisu nazočni ili nisu u mogućnosti intervenirati.“

⁷⁶ *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za morsko ribarstvo* donesen je s velikim zakašnjenjem, tek 8. ožujka 2011.

⁷⁷ NN, br. 77/08.

⁷⁸ Plovila Obalne straže i ona što sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije moraju biti sposobna za plovidbu u skladu s odredbama PZ-a i propisima donesenima na temelju PZ-a te opremljena uređajima i opremom za obavljanje poslova i zadaća iz

Ministar obrane uz suglasnost ministra za gospodarstvo je, na temelju čl. 39. Zakona, 13. veljače 2009. donio *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina*⁸³. Time se propisuje način suradnje Obalne straže s tijelima za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina na morskom dnu i u podmorju⁸⁴ (čl. 1., st. 1.). Pravilnik je stupio na snagu 9. travnja 2009.

Ministar obrane uz suglasnost ministra unutarnjih poslova je, na temelju čl. 35., st. 3. Zakona, 25. veljače 2009. donio *Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje*⁸⁵. Pravilnikom se propisuje način suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje, te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje u zaštiti i spašavanju osoba i imovine, te uklanjanja posljedica velikih nesreća i katastrofa (čl. 1.). Stupio je na snagu 9. travnja 2009.

Ministar obrane uz suglasnost ministra za kulturu i zaštitu prirode je, na temelju čl. 39. Zakona, 27. travnja 2009. donio *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju*⁸⁶. Njime se propisuje način suradnje Obalne straže s tijelima za zaštitu kulturnih dobara⁸⁷ i

prema počiniteljima prekršajnih i kaznenih djela; osposobljavanje i uvježbavanje za pravilne i učinkovite operativne postupke u izvršavanju zadaća Obalne straže (čl. 4.). Tečaj se provodi u Središtu za obuku Hrvatske ratne mornarice po Nastavnom planu i programu Tečaja, što ih izrađuje Središte za obuku Hrvatske ratne mornarice uz suglasnost zapovjednika Obalne straže, a odobrava ga zapovjednik Hrvatske ratne mornarice (čl. 8., st. 1.–3.). Na tečaj se mogu uputiti pripadnici Oružanih snaga koji imaju odgovarajuću izobrazbu i ispunjavaju ostale uvjete za raspored na ustrojbeno mjesto u Obalnoj straži (čl. 2., st. 3.). Na dužnost ovlaštene osobe može se rasporediti osoba koja je završila tečaj, a iznimno, najdulje na rok od godine dana, i osoba koja nije završila tečaj, a ispunjava druge uvjete ustrojbenog mjesta propisane aktom o unutarnjem rasporedu (čl. 3., st. 1. i 2.).

⁸³ NN, br. 40/09.

⁸⁴ Tijela za zaštitu mora, morskog dna i podmorja pri istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina u smislu tog Pravilnika su: ministarstva za pomorstvo, za gospodarstvo, za kulturu i zaštitu prirode, za zaštitu okoliša, Državni inspektorat, Hrvatski hidrografski institut i lučke kapetanije (čl. 1., st. 2.).

⁸⁵ NN, br. 40/09.

⁸⁶ NN, br. 56/09.

⁸⁷ Tijela za zaštitu kulturnih dobara prema Pravilniku su: djelatnici Ministarstva kulture raspoređeni na radna mjesta u Upravi za zaštitu kulturne baštine i državni službenici u zvanju inspektora i viših inspektora zaštite kulturnih dobara; djelatnici Ministarstva kulture raspoređeni na radna mjesta u Upravi za zaštitu prirode i Upravi za inspeksijske poslove zaštite prirode; djelatnici javnih ustanova za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode, te županijskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na njihovu području; tijela lokalne samouprave u području kulture, prostornog planiranja i uređenja prostora, zaštite okoliša, graditeljstva, stambenog i komunalnoga gospodarstva, turizma, financija, unutarnjih poslova i pravosuđa za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara; ustanove za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara

zaštićenih prirodnih vrijednosti na moru, morskom dnu i u podmorju (čl. 1., st. 1.). Odredbe mu se primjenjuju na pripadnike Obalne straže i na djelatnike drugih tijela državne uprave (čl. 1., st. 1.). Pravilnik je stupio na snagu 21. svibnja 2009.

Ministar je obrane, na temelju čl. 4., st. 5. Zakona, 27. travnja 2009. donio *Pravilnik o zastavi Obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže*⁸⁸. Pravilnikom se određuje opis i izgled zastave⁸⁹ i službenog znaka⁹⁰ Obalne straže, službene iskaznice⁹¹ njezine ovlaštene osobe i službene odore⁹² njezinih pripadnika, vođenje evidencije o službenim iskaznicama i značkama⁹³ te način izdavanja i zamjene službene iskaznice i značke (čl. 1.). Zastavom i službenim znakom predstavlja se Obalna straža, službenom iskaznicom i značkom ovlasti za postupanje ovlaštenih osoba, a službenom odorom izražava se pripadnost Obalnoj straži (čl. 2., st. 1.). Pravilnik je stupio na snagu 21. svibnja 2009.

– restauratorski zavodi ili druge restauratorske ustanove, muzeji, galerije, arhivi, knjižnice i druge javne ustanove u kulturi koje obavljaju poslove u svezi s čuvanjem, obnovom i zaštitom kulturnih dobara; djelatnici Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture ovlašteni za davanje suglasnosti glede sigurnosti plovidbe; djelatnici lučkih kapetanija zaduženi za praćenje i evidenciju svih prijavljenih aktivnosti u svezi s kulturnim dobrima na moru; djelatnici pomorske policije Ministarstva unutarnjih poslova (čl. 1., st. 3.).

⁸⁸ NN, br. 56/09.

⁸⁹ Zastava Obalne straže plave je boje s crvenim i bijelim kvadratima postavljenima uz lijevi rub zastave. Polje sadržava tri kvadrata po širini i trinaest po visini zastave. U sredini plavog polja nalazi se znak Obalne straže promjera 1/3 duljine zastave. Omjer širine i duljine je 2 : 3 (čl. 5., st. 1.).

⁹⁰ Službeni znak Obalne straže sastoji se od dva tamnožuta sidra ukrižena pod kutom od 45 stupnjeva na kojima je položen štit u bojama zastave Republike Hrvatske s tamnožutim rubom i grbom Republike Hrvatske u sredini. Pozadina središnjeg dijela službenog znaka je zlatne boje, obrubljena dvijema tamnožutim koncentričnim kružnicama između kojih je na podlozi mornarsko plave boje polukružno upisano *OBALNA STRAŽA REPUBLIKE HRVATSKE*. U donjem dijelu službenog znaka stilizirani je tradicionalni hrvatski pleter (čl. 6., st. 1.). Službeni znak Obalne straže sastavni je dio njezine zastave, službene iskaznice i značke ovlaštene osobe Obalne straže, a ističe se na svim plovilima, zrakoplovima, vozilima i drugim objektima Obalne straže (čl. 7., st. 1.).

⁹¹ Ovlaštenoj osobi Obalne straže izdaje se službena iskaznica na propisanom obrascu (čl. 10., st. 1.), koji je svjetloplave boje, veličine 86 x 54 mm, izrađuje se u digitalnoj tehnici i sadrži grb Republike Hrvatske, znak Obalne straže, osobnu fotografiju te službene i osobne podatke ispisane latiničnim pismom na hrvatskome i engleskom jeziku (čl. 10., st. 2.). Ovlaštene osobe u obavljanju službenih poslova uz službenu iskaznicu nose i značku ovlaštene osobe Obalne straže (čl. 13., st. 1.).

⁹² Pripadnici Obalne straže na dužnosti nose službenu odoru (čl. 19., st. 1.), koja je istovjetna onoj ostalih pripadnika Hrvatske ratne mornarice; izgled im je propisan *Pravilnikom o vojnim odorama* (čl. 19., st. 2.). Pripadnici Obalne straže na odori nose službeni znak Obalne straže (čl. 19., st. 3.).

⁹³ Značka je izrađena od okruglog tombaka promjera 54 mm i debljine 2 mm, a istovjetna je izgledu službenog znaka Obalne straže. Površina je značke pozlaćena i emajlirana u bojama znaka Obalne straže, a na poledini ima elastično pero za učvršćenje u kožni povež, ispod kojega je ugraviran četveroznamenasti serijski broj (čl. 13., st. 2.). Službene iskaznice i značke izdaje Zapovjedništvo Obalne straže i o njima vodi evidenciju (čl. 16., st. 1.).

Ministar obrane uz suglasnost ministra za znanost je, na temelju čl. 39. Zakona, 10. lipnja 2009. donio *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor znanstvenih istraživanja na moru*⁹⁴. Njime se propisuje način suradnje Obalne straže s tijelima za nadzor znanstvenih istraživanja na moru⁹⁵ (čl. 1., st. 1.). Pravilnik je stupio na snagu 25. lipnja 2009.

Ministar obrane uz suglasnost ministra za zaštitu okoliša je, na temelju čl. 39. Zakona, 19. kolovoza 2009. donio *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za zaštitu okoliša*⁹⁶, kojim se propisuje način suradnje Obalne straže i tijela za zaštitu morskog okoliša⁹⁷ (čl. 1., st. 1.), i on je stupio na snagu 12. rujna 2009.

Ministar obrane uz suglasnost ministra za pomorstvo je, na temelju čl. 34., st. 2. Zakona, 3. rujna 2009. donio *Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje*⁹⁸. Pravilnikom se propisuje način suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže s tijelima Službe traganja i spašavanja⁹⁹ na moru, te način kako se razmjenjuju informacije potrebne za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje (čl. 1., st. 1.). Pravilnik je stupio na snagu 17. rujna 2009.

Iako je ministar obrane, prema Zakonu o Obalnoj straži, bio dužan posebno propisati način međusobne suradnje ministarstava i suradnje s međunarodnim institucijama te postupke ovlaštenih osoba Obalne straže potrebne za djelovanje protiv prekršitelja propisa u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona, *Pravilnik o međusobnoj suradnji nadležnih ministarstava i suradnji s nadležnim institucijama*¹⁰⁰ donesen je tek 16. prosinca 2009. U čl. 1. *Pravilnika o međusobnoj suradnji* navedeno je da se njime uređuje suradnja Obalne straže Republike Hrvatske s ministarstvima i drugim državnim tijelima, organizacijama i međunarodnim

institucijama u suzbijanju i sprečavanju terorizma, organiziranog međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje. Pravilnik je stupio na snagu 29. prosinca 2009.

Donošenje *Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapćenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa*¹⁰¹ zakonodavac je propisao odredbom čl. 23., st. 2. Zakona, stavljajući ga u okvire ovlasti ministra obrane temeljem suglasnosti ministara za unutarnje poslove i za poslove pomorstva. Rok od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, nije bio dostatan da bi ministar obrane donio *Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile*, ali je on donesen 27. listopada 2009. Čl. 1., st. 1. *Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile* određeni su način i uvjeti pod kojima ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske u nadzoru i zaštiti njezinih prava i interesa na moru primjenjuju određene mjere i sredstva prisile, zaustavljaju i pregledavaju sumnjiva plovila, uhićuju plovila, privremeno zadržavaju osobe te vode službene evidencije i provode drugo što je potrebno za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa.¹⁰² Pravilnik je stupio na snagu 29. prosinca 2009.

U odredbi kojom zakonodavac pravno normira sudjelovanje Obalne straže u zaštiti okoliša, prirodne i kulturne baštine, a na temelju čl. 39. Zakona, ministar za obranu dužan je uz suglasnost ministra za pomorstvo propisati ovlasti i postupak inspekcijskog nadzora nad provedbom propisa koji će obavljati ovlaštene osobe Obalne straže, način njihove suradnje s tijelima državne uprave za: pomorstvo, gospodarstvo, znanost, kulturu, zaštitu okoliša i prirode, način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje. Taj propis ministar obrane trebao je donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona,¹⁰³ ali je on *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor iznenadnog onečišćenja na moru*¹⁰⁴ donio je tek 16. prosinca 2009. Taj pravilnik, u čl. 1., st. 1. određuje da je predmet normiranja: način suradnje Obalne straže Republike Hrvatske s tijelima koja nadziru pojavu iznenadnog onečišćenja na moru (Stožerom za provedbu Plana intervencija

⁹⁴ NN, br. 69/09.

⁹⁵ Tijelo ovlašteno za odobravanje i nadzor znanstvenih istraživanja na moru prema Pravilniku je ministarstvo zaduženo za znanost. Tijela za praćenje provedbe znanstvenih istraživanja na moru prema Pravilniku su: Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu, Zavod za istraživanje mora u Rovinju – Instituta Ruđer Bošković i Institut za more i priobalje Sveučilišta u Dubrovniku (čl. 1., st. 2. i 3.).

⁹⁶ NN, br. 105/09.

⁹⁷ Tijela za zaštitu morskog okoliša prema Pravilniku su ministarstvo zaduženo za zaštitu okoliša i Agencija za zaštitu okoliša (čl. 1., st. 1.).

⁹⁸ NN, br. 107/09.

⁹⁹ Služba traganja i spašavanja sastoji se od: Stožera službe traganja i spašavanja, Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, podsredišnjica traganja i spašavanja (lučke kapetanije Pula, Rijeka, Senj, Zadar, Šibenik, Split, Ploče i Dubrovnik), obalnih promatračkih jedinica (lučke ispostave svih lučkih kapetanija, obalne radiopostaje, čuvani svjetionici, motrilačke postaje Hrvatske ratne mornarice) i jedinica traganja i spašavanja (pomorske, zrakoplovne i kopnene jedinice) (čl. 1., st. 2.).

¹⁰⁰ U daljnjem tekstu – *Pravilnik o međusobnoj suradnji* (NN., br. 153/09.).

¹⁰¹ U daljnjem tekstu – *Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile* (NN, br. 153/09.).

¹⁰² Prema odredbi čl. 1., st. 2. *Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile*, ovlaštene osobe Obalne straže poduzimaju mjere i sredstva prisile u obavljanju temeljnih poslova i zadaća u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, epikontinentalnom pojasu i na otvorenom moru, a u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske pri pružanju potpore drugim tijelima državne uprave.

¹⁰³ Čl. 45. Zakona.

¹⁰⁴ NN, br. 153/09.

kod iznenadnih onečišćenja mora, Nacionalnom središnjicom za usklađivanje traganja i spašavanja na moru i županijskim operativnim centrima u skladu s Planom intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora). Pravilnik je stupio na snagu 29. prosinca 2009.

Iako je ministar obrane prema Zakonu bio dužan propisati posebnim propisom suradnju Obalne straže s tijelima za morsko ribarstvo u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona, *Pravilnik o suradnji obalne straže s tijelima nadležnima za morsko ribarstvo*¹⁰⁵ donesen je tek 8. ožujka 2011. U čl. 1. Pravilnika propisuje se način suradnje Obalne straže Republike Hrvatske s tijelima za morsko ribarstvo i način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje. Stupio je na snagu 24. ožujka 2011.

ZAKLJUČAK / Conclusion

Početakom 1990-ih godina prvi se put pojavila ideja o organizaciji nove pomorskoupravne službe za nadzor nad zaštitom prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Taj je cilj, međutim, ostvaren tek 2007. godine donošenjem Zakona o Obalnoj straži, kojim je ona i osnovana.

Zakonom o Obalnoj straži propisano je da je ona sastavni dio Hrvatske ratne mornarice. Sastoji se od Zapovjedništva i dva divizionara, ima svoju zastavu i službeni znak koji se ističe na svim svojim plovilima, zrakoplovima, vozilima i drugim objektima.

Prema spomenutom Zakonu, suradnju Obalne straže i drugih tijela zaduženih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru usmjerava i nadzire Središnja koordinacija za nadzor i zaštitu hrvatskih prava i interesa na moru. Koordinacija ima svoje Stručno tijelo i ona prikuplja i raščlanjuje izvješća te druge podatke o stanju sigurnosti i zaštiti morskih prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske te priprema izvješća, planove, smjernice i druge materijale za rad Središnje koordinacije.

Obalna straža glavno je sredstvo u zaštiti suverenih prava u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, epikontinentskom pojasu i otvorenome moru, dok u području hrvatskog obalnog mora pruža pomoć lučkim kapetanijama, pomorskoj policiji i Hrvatskoj ratnoj mornarici u zaštiti suverenosti te raznih prava i interesa ako se to pokaže potrebnim. U njezine temeljne zadaće ubrajaju se: zaštita suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske, suzbijanje i sprečavanje terorizma, organiziranoga međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje, suzbijanje piratstva

i drugih oblika na otvorenome moru u nemiroljubive svrhe, sigurnost plovidbe, traganje i spašavanje, zaštita morskog okoliša, prirode i kulturne baštine i nadzor morskog ribarstva.

Kako bi se ovlasti i način rada Obalne straže preciznije normirali i kako bi, uostalom, ona što kvalitetnije u praksi obavljala dodijeljene joj poslove, doneseno je više pravilnika. Iako je Zakon o Obalnoj straži obvezao je ministra obrane na njihovo donošenje u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu spomenutog Zakona, pravilnici su doneseni s određenim zakašnjenjem što je, zasigurno, pridonijelo činjenici da funkcija Obalna straže u praksi nije u potpunosti zaživjela. Istovremeno, još se čeka na Pravilnik o unutarnjem redu Obalne straže i Pravilnik o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela zaduženih za sigurnost plovidbe te o ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe. Treba očekivati da će se preostalim pravilnicima stvoriti cjelovita i sustavna pravna regulativa Obalne straže, što će joj omogućiti učinkovito djelovanje na svim područjima od interesa za Republiku Hrvatsku.

LITERATURA / References

1. Dragan Bolanča – Rajko Naprta, *More naše plavo – Sigurnost plovidbe*, Zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
2. Ivo Grabovac, *Enciklopedija pojmova pomorskog prava*, Književni krug, Split, 1991.
3. Kazneni zakon, NN, br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11.
4. *Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru*, NN, br. 164/98.
5. *Pomorski zakonik Republike Hrvatske*, NN, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11.
6. *Pravilnik o međusobnoj suradnji nadležnih ministarstava i suradnji s nadležnim institucijama*, NN, br. 153/09.
7. *Pravilnik o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže*, NN, br. 133/08.
8. *Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje*, NN, br. 40/09.
9. *Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje*, NN, br. 107/09.

¹⁰⁵ NN, br. 31/11.

10. *Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapćenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa*, NN, br. 153/09.
11. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za morsko ribarstvo*, NN, br. 31/11.
12. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina*, NN, br. 40/09.
13. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor iznenadnog onečišćenja na moru*, NN, br. 153/09.
14. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor znanstvenih istraživanja na moru*, NN, br. 69/09.
15. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju*, NN, br. 56/09.
16. *Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za zaštitu okoliša*, NN, br. 105/09.
17. *Pravilnik o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe*, NN, br. 39/11.
18. *Pravilnik o zastavi Obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže*, NN, br. 56/09.
19. Davorin Rudolf, *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989.
20. *Uredba o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, Stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru*, NN, br. 77/08.
21. *Uredba o standardima koje moraju zadovoljavati plovila Obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije*, NN, br. 77/08.
22. *Zakon o kaznenom postupku*, NN, br. 152/08, 76/09, 80/11.
23. *Zakon o Obalnoj straži*, NN, br. 109/07.
24. *Zakon o prekršajima*, NN, br. 88/02, 122/02, 187/03, 105/04, 127/04.

Rukopis primljen: 29. 5. 2012.

